

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Marta Rohtla
Riigimetsa Majandamise Keskus
marta.rohtla@rmk.ee

Teie 24.10.2025
Meie 11.11.2025

nr 11-14/2025/7197
nr 2-6/25-8643-2

Vastus pöördumisele

Pöördusite 24.10.2025 Justiits- ja Digiministeeriumi poole täiendava selgitustaotlusega, milles soovite selgitusi, kuidas peab RMK käituma, kui leiab oma hallatavalt riigimaalt ebaseaduslikult paigaldatud rajakaamera. Pöördumises soovite selgitusi seadusandja tahte osas leitud asjade suhtes, pidades silmas AÕS §-e 98 ja 99.

Esmalt selgitame, et Justiits- ja Digiministeeriumi pädevuses ei ole üksikjuhtumite lahendamine ega õigusabi andmine. Saame Teile anda tasuta selgitusi ministeeriumi poolt välja töötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta.

Leiame, et antud asjas ei ole kohaldatavad asjaõigusseaduse §-id 98 ja 99. Esmalt selgitame nimetatud sätete mõtet, peale mida toome välja põhjused, miks ebaseaduslikult paigaldatud kaamerad ei lähe leitud asjade alla, ning viimaks anname hinnangu, mida oleks nimetatud olukorras võimalik teha.

Asjaõigusseadus (AÕS) § 98 sätestab üldise teatamiskohustuse asja leidmisel. Sätte kohaselt peab kaotatud asja leidja, kes on asja oma valdusesse võtnud, sellest teatama asja kaotajale või omanikule. Kui asja kaotajat või omaniku ei ole võimalik kindlaks teha, peab leidja teatama leiust politseile, kui asja väärtus ületab 50 eurot. AÕS § 98 rakendamisel tekib teisele isikule kuuluva vallasasja leidmisega ja selle oma valdusse võtmisega seadusjärgne võlasuhe, mille peamisteks eesmärkideks on selgitada mõistliku aja jooksul ja mõistlike pingutuste abil välja asja omanik, säilitada omaniku selgumiseni asi või seda asendav rahasumma ning omaniku selgumisel taastada õigusjärgne olukord, andes asja või vähemalt selle rahalise väärtuse omanikule välja. Leidjal on kohustus õigustatud isikule leiust viivitamatult teatada. Teatamine on õigusliku tähendusega toiming ning see on nõutav sõltumata asja väärtusest. Esmajoones on leidjal kohustus teatada leiust kaotajale või asja omanikule. See eeldab siiski, et leidjale oleks kaotaja või omaniku isik teada. Leidja kohustuste hulka ei kuulu asja kaotaja või omaniku väljaselgitamiseks järelepärimiste tegemine.

Kui nii asja kaotaja kui omaniku isik on leidjale teadmata, sõltub leidjal teatamiskohustuse tekkimine asja väärtusest. Kui asja väärtus jääb alla 50 euro, siis teatamiskohustust ei ole ning leiut seadusjärgne võlasuhe tekib ka ilma selleta (leidjal on nii asja hoidmise ja säilitamise kohustus kui ka omaniku selgumisel õigus nõuda kulutuste hüvitamist ja leiutasu, omaniku mitteselgumisel omandada asi). Kui asja väärtus ületab 50 eurot, tuleb leidjal teatada leiust politseile. Seadus ei näe leidjale otseselt ette õigust anda asi omal valikul üle mõnele asutusele, nt politseile, mis tooks kaasa tema vabanemise leidja kohustustest. AÕS § 98 lg 1 kohaselt on leiut puhul väärtusega üle 50 euro leidjal küll kohustus politseid teavitada, kuid mitte kohustus ega ka õigus asi politseile üle anda. Selline kohustus tuleneb AÕS § 98 lg-st 2 ning sõltub suuresti asja leidmise kohast. Politseile asja üleandmise kohustus tuleneb vastavalt seadusele vaid siis, kui asi leitakse elamust, avalikust asutusest või transpordivahendist. Lisaks politseile võib neil juhtudel asja üle anda ka majaomanikule, üürnikule, asutuse teenistujale või transpordivahendi juhile, kellest saab automaatselt asja leidja, vabastades asja üleandja leidja kohustustest.

Kuna leidjal ei ole seadusest tulenevat kohustust asja politseile üle anda, mille tõttu ei ole politseil ka seadusest tulenevat kohustust leitud asi vastu võtta, peab asja leidja tagama, et asi säiliks. Leidja kohustus asja selle säilimist tagaval viisil hoida tekib alates asja oma valdusse võtmisest. Sellest tuleneb ühtlasi põhimõte, et kui leidja on asja juba oma valdusse võtnud ja tal on tekkinud leidja kohustused, ei või ta asjast enam uuesti loobuda enne asja tagastamist. Sellega rikuks ta oma juba tekkinud seadusjärgsest võlasuhtest tulenevaid kohustusi. AÕS § 99 lg 2 annab asja leidjale õiguse asi avalikult enampakkumisel maha müüa, eeldades, et eelnevalt on läbi viidud avalik teatamine asja leidmisest ja enampakkumise korraldamisest. Asja võib maha müüa, kui asja hoidmine on ülemääraselt kulukas või kui asi on kiiresti riknev või kui avalik asutus või politsei on asja hoidnud kuus kuud. Mõügil kohaldatakse asjaõiguse regulatsioonis sätestatud ning VÕS § 125 ja § 10 osas, mida AÕS ei reguleeri. Vastavalt AÕS § 99 lg-le 3 tekib asja senisel omanikul peale asja müüki omand enampakkumisel saadud rahasummale ning leidja õigused ja kohustused kanduvad edaspidiselt üle rahasummale. Vastavalt AÕS §-le 100 omandab leidja asja või seda asendava raha, kui leidja on oma kohustused täitnud, kuid alates leiust teatamisest ei ole omanik ühe aasta jooksul selgunud. Kui asja väärtus ei ületa 50 eurot, saab asja või seda asendava raha omandada ühe aasta jooksul alates leiupäevast.

Siinkohal märgime, et ebaseaduslikult paigaldatud rajakaamera puhul ei ole tegemist klassikalise kaotatud asjaga, vaid pigem sihtotstarbeliselt ning ilma õigusliku aluseta paigaldatud asjaga. AÕS § 98 viitab kaotatud asjale, mis on definitsiooni järgi asi, mis ei ole ühegi isiku valduses, kuid mis ei ole ka peremehele. Ebaseaduslikult paigaldatud kaamerat ei saa pidada kaotatud asjaks, sest esiteks on asja asukoht omanikule/paigaldajale teada, see on paigaldatud eesmärgipäraselt ja asi on ruumiliselt juurdepääsetav selliselt, et asja omanik/paigaldaja saab asja kasutada oma tahtmise järgi ning teiseks on kaamerat paigaldades isikul olemas ka tahe asja vallata, jäädvustades sellega metsas toimuvat, mis omakorda tähendab, et asi on aktiivses kasutuses. Seega ei teki ebaseaduslikult paigaldatud rajakaamerate puhul olukorda, kus kaamera oleks kaotatud asi ehk see ei ole ühelgi hetkel kellegi valduses. Selle tõttu ei ole AÕS § 98 rakendatav.

Riigivaraseadus reguleerib riigivara valitsemist. [RVS § 8 lg 1](#) kohustab riigivara valitsejat riigivara valitsema eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult. RMK kui riigivara valitseja peab tagama riigimaa nõuetekohase valitsemise, mis hõlmab ka ebaseaduslike sekkumiste tõrjumist. Riigivara valitsejal on kõik seadusest tulenevad omaniku õigused ja kohustused. Samaselt maaomaniku õigustele võib riigivara valitseja ebaseadusliku rajakaamera riigimaalt eemaldada, kuid seda kohustust neil ei ole. AÕS § 68 lg 1 sätestab, omanikul on õigus nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist. AÕS § 89 kohaselt on omanikul õigus nõuda omandiõiguse igasuguse rikkumise kõrvaldamist, isegi kui rikkumine ei ole seotud valduse kaotusega. Kui on alust eeldada niisuguse rikkumise kordumist, võib omanik nõuda rikkumisest hoidumist. Nõue on välistatud, kui omanik on kohustatud rikkumist taluma. Üldjuhul saab kinnisasjalt võõra asja leidmisel rakendada AÕS §-e 98-100, kuid kuna ebaseaduslikult paigaldatud kaamerad ei lähe kaotatud asja definitsiooni alla, oleks sellise kaamera leidmisel esimene samm omaniku tuvastamine ja teavitamine, kes saab rikkumise eemaldada ehk kaamera ära viia. Kui tuvastamine pole võimalik, saab riigivara valitseja ebaseadusliku kaamera ise eemaldada, kui eemaldamine on proportsionaalne ehk vajalik omaniku õiguste kaitseks, nt tagades seda tehes valduse häirimatuse. Eemaldamine ei tohi ületada hädakaitse piire ehk kaamera tuleb eemaldada viisil, mis ei tekita ülemäära kahju (nt kaamerat ei hävitata, vaid võetakse hoiule). Kuna kaamera omanikul on samuti AÕS-ist tulenevad õigused, näiteks asja väljanõudmine § 80 alusel, ei saa eemaldatud kaamerat koheselt hävitada, vaid seda peaks hoiustama mõistliku aja.

Kuigi AÕS § 98 ei rakendu, saab sealt teatud paralleele tõmmata. Näiteks ei pea me mõistlikuks teha avalikke teavitusi, kui riigimaalt leitakse sinna ebaseaduslikult paigaldatud asju. AÕS ei kohusta ka kaotatud asjade leidjal omanikku otsida ega asja leidmist kuulutada, kui just omanik pole kergesti ja mõistliku pingutuse piires tuvastatav. Vastupidiselt kaotatud asjadele on ebaseaduslikult paigaldatud kaamerate puhul kaamera omanik eelduslikult teadlik, kus tema kaamera asub ning kuna kaamera on paigaldatud filmimise eesmärgil, on kaamera omanik eelduslikult suutlik ka aru saada, kui kaamera enam ei filmi ja on eemaldatud. See annab kaamera omanikule võimaluse ja õiguse pöörduda maaomaniku poole, kelle maa peale kaamera paigaldatud oli, et oma vara tagasi saada, mille tõttu ei ole vajalik RMK poolne avalik teavitus.

Kokkuvõtlikult on riigivara valitsejal õigus nõuda rikkumise toimepanijalt riigimaal aset leidvate rikkumiste kõrvaldamine. Seda saab ta eelkõige teha rikkuja poole pöördudes, et too rikkumise

lõpetaks. Kui rikkujat pole võimalik tuvastada, võib riigivara valitseja rikkumise ise kõrvaldada riigimaa ja omaniku õiguste kaitseks, hoiustades antud juhul kaamera mõistliku aja jooksul ja andes kaamera omanikule võimaluse oma vara tagasi võtta. Siinkohal peame vajalikuks ka mainida, et ebaseaduslikult paigaldatud kaamerate puhul on eraldi küsimus ka isikuandmete kaitse aspekt ja potentsiaalsed seaduserikkumised näiteks ebaseadusliku jälitustegevuse näol, mis väljuvad asjaõiguse raamistikust. Nimetatud aspekte ja potentsiaalseid rikkumisi saab hinnata üksikjuhtumi alusel, milleks ministeeriumil pädevust pole. Arvestades ka seda, et lisaks eeltoodud ohtudele on tegemist ebaseadusliku paigaldamise ja valduse rikkumisega, peaks ebaseaduslikult paigaldatud kaamerast siiski politseid teavitama, kes saab otsustada kaamera ja selle sisu õiguspärasuse, viia läbi omaniku tuvastamise ning vajadusel kaamera tagastada või hävitada. Soovituslik oleks politseile edastada ka kaamera eemaldamise aeg, koht ning kaamera osutamise suund (söödakoht, puhkeala, tee, mets jne), mis aitab uurimisele kaasa.

Justiits- ja Digiministeeriumi nimel juhin tähelepanu asjaolule, et märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse alusel antud õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgendamise kehtestamist ega ole kellelegi täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eesti Vabariigi põhiseaduse § 146 esimese lause kohaselt ainult kohus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sander Truu
nõunik

Sander Truu 54400662
Sander.Truu@justdigi.ee